

Η ΛΥΓΕΡΗ

Α'.

Ἡ κυρά Παγῶνα.

— Φεύγα, ρουσούμπελη· σὲ κυνηγᾷ ἡ φωτιά, τὸ στουρνάρι καὶ ὁ πυριόβολος· — σύρε 'ς τ' ἄγρια ὄρη 'ς τ' ἄγρια βουνά! . . .

Ἡ Κυρά Παγῶνα, ὀρθία πλησίον ἐνὸς παρα-

πυρὰν διὰ τοῦ δισκελοῦς χάλυβος καὶ τοῦ πυρολίθου, ἐξῆγε πλῆθος σπινθήρων, θέλουσα δι' αὐτῶν καὶ τῶν ἐξορκισμῶν της ν' ἀποδιώξῃ τὸ πάθημα.

Ἡ Κυρά Παγῶνα ἦτο γνωστὴ καθ' ὅλον τὸν δῆμον Μυρτουντίων καὶ ἀπώτερον ἀκόμη ὡς

ΡΩΜΑΙΑ ΚΟΡΗ

Εἰκὼν Τόμδα

θύρου τοῦ χαμηλοῦ οἰκίσκου της, κύπτουσα ἐπὶ τῆς χειρὸς μεσοκόπου ἀνδρός, ἐπανελέγε διὰ σιγηλῆς ἀλλ' ἐπιτακτικῆς φωνῆς :

— Φεύγα, ρουσούμπελη· σὲ κυνηγᾷ ἡ φωτιά, τὸ στουρνάρι καὶ ὁ πυριόβολος· — σύρε 'ς τ' ἄγρια ὄρη, 'ς τ' ἄγρια βουνά! . . .

Καὶ τσάκ, τσάκ, ὥσῃ προσεπάθει ν' ἀνάψῃ

γόησσα διαφόρων ἀσθενειῶν. Ἡ γόησσα εἶνε ἀπαραίτητος ἀνάγκη εἰς τὰ χωρία, ὅπως καὶ ὁ πάρεδρος, καὶ τὸ ἐπάγγελμα αὐτῆς πολὺ προσοδοφόρον. Ὅθεν δὲν λείπουν ἀπὸ κάθε χωρίου μία ἢ καὶ πλείοτεροι τοιαῦται. Ἀλλ' ἡ ἐβδομηκοντοῦτις γράϊα ὑπερεῖχεν ὅλας διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν γοήτρων της καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν γνώ-

σεών της. Διὰ τοὺς χωρικοὺς ἦτο αὕτη ἡ πανάκεια προσωποποιημένη· οὐδεμία ἀσθένεια ἦτο μυστική εἰς αὐτήν· οὐδὲν ἀερικὸν παῖγμα διέφυγε τὴν δικαιοδοσίαν της. Ἐκτὸς τῆς βουσοῦμπελης ἐγοήτευε τὸν σπλῆνα, τὰς παραμαγούλας, τὸν στυλίτην, τὸν πονοκέφαλον, τὸν στρόφον. τὸ λίθωμα τῶν βυζῶν. Ἐξώρριζε τὸ μάτιασμα εἴτε ἔς τὸν ὕπνον εἴτε ἔς τὸν ξύπνον ἐπῆλθεν, ἐκδιώκουσα αὐτὸ σὲ μέρη ἀκατοίκητα σὲ ριζιμιὰ λιθάρια· τὸ ἀνεμοπύρωμα, ἐπιτάσσουσα τοὺς λόγους της νὰ τὸ πάρουν ὅπως ὁ ἥλιος τὰ παιγρίδια τῆς νυκτός· τὸν πονόμματον, τὸν ὑποῖον διὰ συμβουλῆς τῆς ἀσημέριας Παραγιάς ἔρριπτεν εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης ἵνα καθάριση καὶ λάμψη τὸ φῶς τοῦ πασχόντος ὅπως ὁ ἥλιος καλοκαιριῆς ἡμέρας. Ἰατρνευε τοὺς διαφοροὺς πόνοους τῆς κοιλίας, τὰς οὐλὰς καὶ τὰς κακώσεις ὅλας καὶ ἐν γένει πᾶσαν ἀσθένειαν τῆς δημώδους νοσολογίας. Ὡς ἐκ τούτου ἀπήλαυε τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ τοῦ σεβασμοῦ ὅλων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ συνέρρεον καθ' ἡμέραν εἰς τὸν οἰκίσκον της ὑγιεῖς μετὰ πασχόντων, ὅπως εἰς τὴν ἁγίαν Παρσχκευὴν τοῦ ῥήτου. Καὶ δὲν προσήρχοντο μόνον ἐντόπιοι, ἀλλὰ καὶ ξένοι πολλοὶ ἐκ τῶν πέριξ χωρίων, ἀπηλπισμένοι ἀπὸ τὰς ἐντοπίους γοήσσας ἵνα υποβληθῶσιν εἰς τὴν ἐγνωσμένην ἱκανότητα τῆς Κυρᾶς Παγῶνας. Ἐκ τούτων δὲ ἄλλοι ἀπῆρχοντο εἰς τὰ χωρία των ὅπως ἐκτελέσωσι τὰς ὁδηγίας της, ἄλλοι ὅμως, ὅσοι ἐκρίνοντο ὑπὸ τῆς γραΐας ὡς ἔχοντες ἀνάγκην τῆς ἀμέσου ἐπιβλέψεως της ἔμενον ἐν τῷ οἰκίσκῳ νοσηλευόμενοι καὶ τροφοδοτούμενοι παρ' αὐτῆς. Τούτο πρὸ πάντων ἐπέσυρε τὴν ἄμετρον συμπάθειαν καὶ τὸν σεβασμὸν τῶν πτωχῶν χωρικῶν καὶ ἡ ὁμολογουμένη ἀφιλοκέρδεις, μετὰ τῆς ὑποίας προσέφερε εἰς ὅλους τὰς ὑπηρεσίας της. Ἡ ἀμοιβὴ τὴν ὁποίαν ἐλάμβανε ἦτο ἐλαχίστη περιοριζομένη συνήθως εἰς χαλκᾶ τινὰ κέρματα, εἰς ὀλίγα ὠά, εἰς δράχματα ἀράβοσιτου διὰ τὰς ὀρνιθίας της καὶ εἰς διαφόρους καρποὺς κατὰ τὰς ἐποχάς. Κ' ἐκ τούτων πάλιν τὰ περισσεύματα διένεμεν εἰς τοὺς πτωχοὺς τοῦ χωρίου της, ἐλεοῦσα δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου. Οἰκογένειαν δὲν εἶχεν ἡ γραΐα· ἦτο καταμόνυχον, μὴ ὑπανδρευθεῖσα ἐξ ἰδιοτροπίας καὶ διαδεχθεῖσα ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τὴν μητέρα της, διάσημον τοῦ καιροῦ της καὶ αὐτήν. Δύο τρεῖς ἀπομεμακρυσμένους συγγενεῖς ἐγνώριζεν ὅτι εἶχεν εἰς Ἀχαΐαν ὁπότεν ἦτο ἡ ἀνέκαθεν καταγωγὴ της ἀλλὰ δὲν ἐφρόντιζε δι' αὐτούς. Ἐλησμονεῖ ὅπως τὴν ἐλησμόνησαν... Αἱ γυναῖκες τῆς γειτονιάς, εὐγνωμονοῦσαι εἰς τὴν ἀγαθότητα καὶ τὰς γνώσεις της ἐπεριποιούντο αὐτὴν ἐναλλάξ, αἱ δὲ λυγεραὶ, ἵνα λάβουν τὴν εὐχὴν της περὶ καλῆς ἀποκαταστάσεως, πρόθυμοι προσέφερον τὰς ὑπηρεσίας των, ἐπιμελοῦμεναι τὸν οἰκίσκον καὶ τὸν βουχισμόν

της. Οὕτω δὲν εἶχε λόγον ἡ Κυρὰ Παγῶνα νὰ φροντίζη περὶ τῆς παρούσης ζωῆς καὶ ἐφρόντιζε μόνον περὶ τῆς μελλούσης. Κοπιάζουσα διὰ τὸ καλὸν τῶν ἄλλων ἦτο βεβαία ἡ γραΐα ὅτι προεξώφλει μίαν γωνίαν ἐν τῷ Παραδείσῳ ὅπου θ' ἀνέπαυε μετὰ θάνατον τὴν ἀμαρτωλὴν ψυχὴν της. Καὶ δὲν ἦτο βεβαίως ἀμαρτωλὴ ἡ ψυχὴ της· κάθε ἄλλο. Ἦθελεν ὅμως δι' αὐτοῦ ν' ἀποδεικνύη φαρισαϊκὴν ταπεινότητα ἡ Κυρὰ Παγῶνα.

— Κανὼ καλὸ ἔστην ψυχὴ μου· ἔλεγε συχνὰ εἰς τοὺς πελάτας της· σὰν πεθάνω νὰ ἔρχεστε νὰ μ' ἀνάθετε κανένα κερί!..

Ἡ Κυρὰ Παγῶνα δὲν εἶχεν ὠρισμένην ὥραν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς της. Ὅποιαν δὴποτε ὥραν τῆς ἡμέρας εἴτε τῆς νυκτός ἐσπευδεν ἀκούραστος εἰς ἐξάσκησιν τοῦ ἀγαθοεργοῦ ἐπαγγέλματός της. Εὗρισκεν ἀνάπαυσιν καὶ τέρψιν εἰς τὴν τριαύτην ἐργασίαν· εὐχαριστεῖτο νὰ βλέπῃ γύρω της ἀσθενεῖς γογγύζοντας καὶ ζητοῦντας τὴν βοήθειάν της. Καὶ τοῦτο ὅχι διότι ἦτο χαιρέκακος ἡ ψυχὴ της· ἀλλὰ διότι ἠναγκαζέτο νὰ κάμνῃ περισσότερον καλὸν καὶ νὰ καταπονῇ περισσότερον τὸ σῶμά της τὸ φθαρτόν, τὸ ἀηδές, τὸ ὅποιον ἐδῶκεν ἡ φύσις εἰς τὸν ἀνθρωπὸν διὰ νὰ δεσμεύσῃ τὴν ψυχὴν του. Διότι ἡ γόησσα τακτικὸς φοιτητὴς τῆς ἐκκλησίας, ἐλευθερὸς ἐρμηνευτὴς τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων, ἐφρόντιζε πάντοτε νὰ ἐφαρμόζῃ τοὺτους ἐπὶ τοῦ ἀτόμου της. Μπά· κι' ὁ ἀφέντης ὁ Χριστὸς οὕτως ἐκοπία καὶ ἠγωνίζετο διὰ τὸν κόσμον!..

Αἰφνης παρατηρήσασα ἔξω ἡ γραΐα εἶδε νεαράν λυγερὴν προσερχομένην μὲ μικρὸν παιδίον εἰς τὰς ἀγκάλας. Ἡ πελατεία ἠῤῥανε.

— Καλῶς τὴν Ἀνθὴ μου! ἐφ' ἧς ἀξε προθύμως.

— Καλὸ νᾶχης, θεῖά μου· ἀπήντησεν ἡ λυγερὴ μὲ χαμόγελον εἰς τὰ χεῖλη, τὸ αἰώνιον ἐκείνο χαμόγελο τῆς χωρικῆς, τὸ ἐκφράζον δειλιαν καὶ ἀφέλειαν ἐν ταύτῳ.

Καὶ ἵνα μὴ ταράξῃ τὴν γραΐαν εἰς τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἔργου της ἡ Ἀνθὴ ἐκάθησεν ἔξω, ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας, λαβοῦσα ἐπὶ τῶν γονάτων τὸ παιδίον καὶ προσπαθοῦσα νὰ καθήσυχάσῃ τοὺς κλαυθμυρισμούς του.

Ἡ Ἀνθὴ ἦτο ὁ ἐντελέστατος καὶ πιστότατος τύπος λυγερῆς τοῦ χωρίου. Εἶχεν ὑψηλὸν καὶ ἀριπρεπὲς κατὰ τι τὸ ἀνάστημα, τὸ στῆθος εὐρωστον καὶ προπετές, τὴν ὀσφύν περιεσφυγμένην καὶ λυγερὰν· ἡ κεφαλὴ της ὠραία, καλλιτεχνικῆς ὕψης, τύπος ἀγαλματος, μὲ συννηωμένας μαύρας ὀφρὺς, κάτωθεν τῶν ὁποίων ὀφθαλμοὶ κατὰμαυροὶ, βαθεῖς, πλήρεις λαμπηδόνης καὶ μυστηρίου ἐκρύπτοντο ὑπὸ μακρῶν βλεφαριδῶν, ὥσπερ ἐμφωλευόντες μαγνῆται· ῥίνα κατερχομένην εὐγραμμον, εἰς πτερύγια ὁμαλῶς καμπυλωτά, ἀνκινούμενα εἰς ἀνησυχίας στιγμὴν, στόμα

μικρόν, δακτυλιδένιο στόμα, μ' ἓνα χαμόγελο ἐπ' αὐτοῦ πάντοτε, ἐπιτεῖνον τὴν καλλονὴν του, ὅπως σταγὼν δρόσου ἀγνὴ, μαργαριτωδὴς ἐπιτείνει τὴν ὠραιότητα τοῦ ῥόδου, ἐστηρίζετο ἐπὶ εὐτόνου καὶ λείου τραχήλου, διαχουμένου κα-
νονικῶς ἐπὶ πλαστικωτάτου κορμοῦ. Ἐφερε δ' ἐπιχαρίτως ἐπ' αὐτῆς ἡ λυγερὴ τὴν ἀφελῆ χω-
ρικὴν ἐνδυμασίαν: φουστάνι ἐκ κλαδωτῆς ἰν-
διάνας ὀλιγόπτυχον καὶ σάκκον ὁμοίochρωμον
ἀυστηρῶς συνεσφιγμένον ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ
περὶ τοὺς καρπούς τῶν χειρῶν· τὴν κεφαλὴν εἶ-
χεν ἀσκεπῆ, μὲ τὴν κατὰμαυρον κόμην χωρι-
σμένην ἐπιμελῶς εἰς τὸ μέσον καὶ ὀπισθεν ἐπὶ
τῶν νώτων πίπτουσαν εἰς δύο πλεξίδας μακράς,
ἐνουμένας τὰ ἄκρα διὰ κυανῆς ταινίας. Ἀπὸ
ὅλου αὐτοῦ τοῦ σώματος, τοῦ καλλιγράμμου,
ὅπως ἐκάθητο, καὶ τῆς λιτῆς ἐνδυμασίας της,
πτυχουμένης ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ἐπεπόλαζε ποῖα τις
χάρις ἑλληνικὴ, καὶ μὲ τὰς χεῖρας συννηωμένας
περὶ τὸ παιδίον, μὲ τὴν βεβωδῆ ἔκφρασιν τῆς
ἀναμονῆς ἐπὶ τοῦ προσώπου, ἐφαίνετο ἀπέικα-
σμα ἀρχαίας ἑλληνίδος, ζητούσης ξενίαν παρὰ
τινα ἄγνωστον ἐστίαν. Ὁ νοῦς της εἰς ὄργανον
ἐρεύνης διατελὼν ἠκολούθει τὴν φορὰν τοῦ βλέμ-
ματος, ὅπερ διέτρεχε τὴν χαλκιδῶδη αὐλὴν, τὸ
πηγάδι μὲ τὰ ἡμικρημισμένα χεῖλη του δεξιᾶ,
τὴν παχύφυλλον συκὴν ἀριστερᾶ, ὑψηλὰ τὴν
μυκητιῶσαν στέγην γειτονικῆς οἰκίας, χρυσομέ-
νην ὑπὸ τοῦ δύνοντος ἡλίου καὶ ἀνεπαύετο ἀπέ-
ναντι ἐπὶ κονιορτώδους δρόμου. Τὰ παιδιά τῆς
γειτονίας διαφόρου ἡλικίας καὶ φύλου, ποικίλων
μορφῶν κ' ἐνδυμασίας, ἔπαιζον εἰς τὰ θεμέλια
τοῦ Μανώλη καὶ ἡλάλαζον ἐν χαρᾷ, κροτοῦντα
τὰς χεῖρας, ριπίζοντα τὸ χάσμα, ἄλλα διατρέ-
χοντα ἐν τριποδισμῷ ἐπὶ καλαμίνων ἵππων ἀ-
καταπονήτως, ὡς νὰ μὴ ἐφέροντο ἐπὶ τῶν ἰδίων
των ποδῶν, ἄλλα παίζοντα τ' ἀσκήσια, τοὺς ἀρ-
χαίους ἀστραγάλους καὶ ἄλλα περιφερόμενα ἐν
βομβούσῃ καὶ πολυταράχῃ συναγωγῇ.

— Διὲς τὰ παιδικαία τοῦ παίζου· ὦ τὰ παι-
δάκια! . . . ἔλεγεν ἡ Ἀνθὴ ἀπὸ καιροῦ εἰς και-
ρόν, δεικνύουσα αὐτὰ εἰς τὸ μικρὸν ἔν' ἀποσπᾶσθ
τὸν νοῦν του ἀπὸ τὸ κλαυθμύρισμα, τὸ σιγαλὸν
ἐκεῖνο καὶ ἀδιδάκτοπον κλαυθμύρισμα τῶν μικρῶν,
τὸ καταθλίβον τὴν ψυχὴν τοῦ ἀκούοντος κ' ἐ-
πιφέρων ἐξασθενητικὴν νάρκην ὅπως ἡ ψιλὴ
ψιλὴ καὶ ἀκαταπαυστος βροχή.

Αἴφνης ἀνεπήδησεν ἡ καρδιά της ἐντὸς καὶ
τὸ πρόσωπόν της ἐγένεε κατακόκκινον. Ὁ Γε-
ώργιος Βρανᾶς, ὁ λεβέντης τῆς λυγερῆς, διήρ-
χετο τὸν δρόμον, πορευόμενος εἰς τὴν ἀγοράν.
Τὴν εἶδεν ἐκεῖ καθημένην κ' ἔρριψεν ἑπάνω της
δύο, τρία λοῖζα βλέμματα, χαμηλώσας τὴν κεφα-
λὴν πλήρης ταραχῆς καὶ ἀδημονίας, ἐντρεπομέ-
νος καὶ αὐτὸς διὰ τοῦτο. Δὲν ἠδύνατο ὅμως νὰ
κρατήσῃ τὴν χαρὰν του ὁ νέος· ἤθελε κάτι νὰ

εἶπῃ, ἀδιαφόρως δῆθεν, ἀλλὰ πάντοτε πρὸς αὐ-
τὴν ν' ἀποτείνεται, νὰ δείξῃ ὅτι τὴν παρετή-
ρησεν, ὅτι ἦτο εὐτυχὴς, ὡς πολὺ εὐτυχὴς δι'
αὐτὸ τὸ συναπάντημα καὶ θὰ ἦτο εὐτυχέστερος
ἂν ἔχανετο ὅλος ὁ κόσμος γύρω, ὅλη ἡ πλάσις
ἵνα δυνηθῇ νὰ τὴν πλησιάσῃ διὰ μίαν στιγμὴν.
Αἴφνης ἐφάνη ἄλλος συνομήλικος αὐτοῦ νέος ἐρ-
χόμενος ἀντιθέτως καὶ μὲ τὴν ἱλιγγώδη ἐκείνην
φωνὴν τοῦ βιάζοντος ἑαυτὸν νὰ λαλήσῃ δῆθεν
χαριτολογῶν, δῆθεν εἰρωνευόμενος, ἐφώναζε πρὸς
αὐτόν:

— Ἐ, βλαμᾶκι! τί μοῦ γλυκοπιρογίνεσαι;...

Ἄλλ' εὐθύς, ὡς ν' ἀπεκαλύφθῃ ὁ σκοπὸς του,
ὡς νὰ ἐπροδῇ διὰ τῆς ἀναφωνήσεως ἐκείνης,
ἐκοκκίνησεν, ἐσκοτίσθη, ἐχαμήλωσεν ἀκόμη πε-
ρισσότερον τὴν κεφαλὴν κ' ἐτάχυνε τὸ βῆμα,
στέλλων τοὺς χαιρετισμούς εἰς τὴν καλὴν του δι'
ἀλεπαλλήλου κροταλισμοῦ τοῦ μαστιγίου του.

Καὶ οὗτος ὅμως ὁ χαιρετισμὸς δὲν ἦτο δυσά-
ρεστος εἰς τὴν Ἀνθὴν· ἕκαστος κτύπος ἔθιγε τὴν
καρδίαν της εὐάρεστος, μακαρίως, διότι ἦτο
ἐξομολόγησις τῶν αἰσθημάτων τοῦ Γεωργίου,
διηρμήνευε τὴν ψυχὴν του αὐτὴν, ἀπαλὴν, τρυ-
φερὰν ψυχὴν νέου χωρικοῦ, ἡγλαισμένην ὑπὸ τοῦ
ἔρωτός της. Κ' ἐνῷ ἦδη ἡ Ἀνθὴ ἀνέμενε εἰς
τόσον ἄχαριν ἐργασίαν τὴν γραῖαν εἰς ἐπίσκεψιν
ἀσθενοῦς παιδίου, ἡδημόνει, σχεδὸν ἀνεθεμάτιζε
τὸν ἄγνωστον ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος ἐντὸς ἐκράτει τὴν
γόησσαν τόσῃν ὥραν. Εὗρισκεν ὅτι ἂν δὲν ἦτο
αὐτός, ἡ γραῖα θὰ εἶχε τελειώσῃ ἤδη τὴν ἐπὶ
τοῦ παιδίου γοητείαν της καὶ ἡ Ἀνθὴ θὰ ἦτο
ἐλευθέρα ν' ἀκολουθήσῃ ἐκ τοῦ ὀπισθεν τὸν Γε-
ώργιον ἐπιστρέφουσα εἰς τὴν οἰκίαν. Ἐνας ἦτο
ὁ δρόμος των, καὶ ἦτο ἔρημος κατ' αὐτὴν τὴν
στιγμὴν, ἐν τῇ σκιᾷ τῆς ἐσπέρας· ἡδύνατο λοι-
πὸν χωρὶς νὰ παρατηρηθῇ ὑπὸ τινος νὰ καμα-
ρώσῃ ἐν ἀνέσει τὸ λυγερὸ κορμὶ τοῦ νέου χω-
ρικοῦ. Ἄλλ' ἡ τύχη ἦτις εἶνε ὁ κυριώτερος
παράγων τοῦ ἔρωτος δὲν τὰ φέρει δεξιὰ εἰς αὐ-
τήν. . . Ἄχ καὶ νὰ τὸν ἤξευρε ποῖος κακομοί-
ρης ἦτο μέσα! . .

— Πῶς πάει τὸ παιδί, θυγατέρα; ἠκούσθη
αἴφνης ἔσωθεν ἡ φωνὴ τῆς γοήσεως.

— Πῶς νὰ πάει, θειᾶ μου, ἀπάντησεν ἡ λυ-
γερὴ ἀναστρέψασα τὴν κεφαλὴν· τὸ ἔφερα κί'
ἀπόψε νὰ ἰδοῦμε τί θ' ἀπογένη.

Ἄλλ' αἴφνης διεκόπη, ἰδοῦσα ἐξερχόμενον τοῦ
οἰκίσκου τῆς γραΐας τὸν Νικολόν, τὸν ὑπὲρτερον
καὶ ἡμισύντροφον τοῦ πατρὸς της ἐν τῇ μπα-
καλεμπορίῳ. Ἐφερε τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἀνα-
παυμένην ἐντὸς μεγάλου μανδηλίου, ἀπὸ τοῦ
αὐχένος ἀνηρτημένου κ' ἐξερχόμενος ἀπέτεινε
μὲ τὴν βραγχώδη καὶ βαρεῖαν φωνήν του, ἀ-
στεῖον δῆθεν χαιρετισμὸν εἰς τὴν λυγερήν:

— Τί ἔχουμε, κυράτσα Ἀνθὴ! δὲν φοβάσαι
νὰ μὴν κρυώσῃς ἔς τὸ κατώφλι.

— "Ω, σιὸρ Νικολέτο! . . . ἐφώνησεν αὕτη, μορφάζουσα ἐμπαικτικῶς.

Ἄλλ' ἐθυμώθη, ἀληθῶς ἐθυμώθη ἡ νέα ἰδοῦσα ὅτι αὐτὸς ἦτο ὅστις ἐκράτει τόσῃν ὥραν τὴν Κυρά Παγῶνα καὶ ἔγεινεν αἰτία νὰ μὴν ἀπολαύσῃ περισσότερον τῆς θέας τοῦ ἀγαπημένου της. Πάντοτε ὁ Νικολὸς ἦτο ὁ κακὸς δαίμων τοῦ ἔρωτός της. Φαίνεται ὅτι εἶχεν ἐννοήσῃ τι καὶ πάντοτε ἐπέβλεπε τὰ διαβήματα τῆς Ἀνθῆς, πάντοτε διὰ τῆς παρουσίας του εἴτε ἐκ προμελέτης εἴτε τυχαίως παρενετίθετο μεταξὺ τῶν βλεμμάτων αὐτῆς καὶ τοῦ Γεωργίου. Μίαν μάλιστα φορὰν, τὴν πρώτην φορὰν κατὰ τὴν ὁποίαν ἠθέλησε νὰ ὁμιλήσῃ ἀπὸ τοῦ κήπου τῆς οἰκίας εἰς τὸν Βρανᾶν, νὰ ἀλλάξουν δύο λέξεις ἵνα ἐλαφρώσῃ ἡ πονεμένη των καρδιά, μόλις ἤνοιξε τὸ στόμα της καὶ αἰφνης μέσῳ τοῦ ἐρήμου δρόμου ἐφάνη αὐτὸς ὁ Χονδρονικολὸς ὡς νὰ τὸν ἔφερον ὁ διάβολος ἐμπρὸς των . . . Νὰ χαθῇ ὁ συχαμένος! . . .

— "Ολο γιὰ τὸν Νικολὸ κλώθεις.. ἄμ' θᾶρθη ἡ ὦρα!.. εἶπεν ἡ Κυρά Παγῶνα πρὸς τὴν Ἀνθῆν, πονηρῶς χαμογελῶσα.

Καὶ ἐπλησίασε τὸ παιδίον, ἀποπειρωμένη ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα του. Ἄλλ' εἶχε τόσον παράδοξον ὅψιν ἡ γηραλέα μορφή της, μὲ τὰς βαθείας καὶ πολυγράμμους ρυτίδας, τὰς ψαράς καὶ οὐλας τρίχας τῶν κροτάφων, τὸ μαῦρον φακίολι διὰ τοῦ ὁποίου συνεκράτει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὸ φέσι, τὸ ὅξυ καὶ ἀνεστραμμένον πηγυῖνι καὶ μὲ τὰ μέγαρα δίοπτρα, τῶν ὁποίων τὰ ἄρθρα μόλις συνεκράτουν πολυχρῶμα νήματα ἐπὶ τῆς οἰδηματώδους ρίνος της, ὥστε τὸ παιδίον ἐτρόμαξε καὶ ἔκρυπεν ἐντὸς τοῦ κόλπου τῆς Ἀνθῆς τὴν κεφαλὴν του.

— Οὔμ! ἐψιθύρισε ἡ γραία, μορφάζουσα· δίχως φίλημα τίποτα δὲν κάνουμε.

Ἡ Κυρά Παγῶνα ἐγνώριζεν ἐκ πολυχρονίου πείρας διὰ τίνος τρόπου πείθονται τὰ μικρὰ νὰ ὑποδεικνύουν τὰ πάσχοντα μέλη των καὶ νὰ ὑφίστανται καποτε τὸν πόνον ἀγογγύστως, ὅπως δόκιμος ἀλιεὺς γνωρίζει τὸν τρόπον διὰ τοῦ ὁποίου φέρει εἰς τὸ ἀγκιστρον τὸν ἰχθύν. Διὸ ἐφρόντιζε νὰ ἐναποθηκεύῃ πρὸς τοῦτο διάφορα γλυκίσματα καὶ καρπούς ὅσους ἡ γεροντικὴ αὐτῆς ὄρεξις καὶ οἱ ὀδόντες ἠδυνάτουν νὰ καταλύσωσιν. Ἀφίσασα πρὸς στιγμὴν τὸ παιδίον μετὰ τῆς Ἀνθῆς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἰκίσκον καὶ ἤνοιξε μικρὸν κιβώτιον ἀπὸ τοῦ ὁποίου ὁσμή πεντοβολοῦσα ἀνέθορε, κεντήσασα τὴν ρίνα της εἰς ἐλαφρὸν πτάρνισμα. Εἰς τὸ βάθος τοῦ κιβωτίου ὑπῆρχον διάφοροι καρποὶ, μῆλα διὰ σιγαροχάρτου ἐπιμελῶς τυλιγμένα, κυδῶνια μεμαραμένα ὅχι ὀλιγώτερον τῆς ἰδίας της μορφῆς, κάρυα ἐσκορπισμένα καὶ ἀμυγδαλα καὶ σωροὶ σταφίδας. Ἡ γραία ἔλαβε δράγμα καρύων καὶ

ἐπέστρεψε πρὸς τὸ παιδίον, κροταλίζουσα αὐτὰ ἐν τῇ παλάμῃ.

— "Ελα, καλῶς το' εἶπε διὰ θωπευτικῆς φωνῆς.

Τὸ παιδίον ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν εἰς τὸν κροταλισμὸν καὶ διὰ τῶν καρύων καὶ τῶν θωπευτικῶν λόγων τῆς γραίας κατεπεισθῆ ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα του.

— Πάει νὰ στρίψῃ· ἐψιθύρισε ἡ γραία, ἐπισκοποῦσα αὐτὸ ἐπισταμένως.

Τὸ στόμα τοῦ παιδίου ἔπασχε πρὸ ἡμερῶν ἀπὸ ἄφθας, τὰ ὑπόλευκα ἐκεῖνα φακοειδῆ ὀγκίδια, τ' ἀπαντώμενα συχνὰ κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν. Ἡ Κυρά Παγῶνα διέγνωσεν ἀσφαλῶς τὸ πάθημα καὶ ἀπὸ δύο ἡμερῶν ἰάτρευεν αὐτὰς καθ' ἐσπέραν. Καὶ ἐνῷ πρὶν τὸ παιδίον δὲν ἠδύνατο καθόλου νὰ κινήσῃ τὸ στόμα του, οὐδὲ νὰ δεχθῇ τι ἐντὸς αὐτοῦ, ἦδη ἀφ' ἧς ὥρας ἀνέλαβε τὴν θεραπείαν ἡ γραία ἐβελτιώθη ἐπαισθητῶς ἡ θέσις του. Δὲν ἔμενεν ἀκόμη εἰμὴ ἡ ἐσπέρα ἐκεῖνη ἵνα συμπληρωθῇ τὸ τριήμερον, ὅπερ ἀπαιτεῖται ἵν' ἀποβῇ τελεσφόρος ὁ ἐξορκισμός.

Ἡ Κυρά Παγῶνα σπεύδουσα εἰς τὰ σωτηριώδη μέσα της προσῆλθε φέρουσα ποτήριον πλήρες νεροῦ εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα καὶ εἰς τὴν δεξιάν, ἐν σχήματι τρικηρίου, τρεῖς ἀνημμένους κληματόβεργας. Ἡ γραία ἐφρόντιζε δι' ὅλα ταῦτα ἀπὸ πρὶν καὶ τὰ ἐναποθήκευεν εἰς τὸν οἰκίσκον της· τὸ νερὸν ἦντλει πάντοτε ἀμίλητο τὴν αὐγὴν, ὅπως καὶ τὰ διάφορα πρέμνα, τὰ καϊόμενα ἀδιακόπως εἰς τὴν ἐστίαν της συνέλεγε κατὰ νύκτας σελινοφεγγεῖς ἢ σκοτεινάς, ξηράς ἢ βροχεράς, ἀναλόγως τῶν παθήσεων διὰ τὰς ὁποίας τῆς ἐχρησίμευον. Ἦδη προῦχῶρει οὕτω πλησίον τοῦ πηγαδίου, μακρὰν τῆς νεάνιδος καὶ τοῦ παιδίου, καὶ ἐστάθη κάτω τῆς σκηνῆς, ἀκίνητος, μόλις τὰ χεῖλη ἀνακινούσα εἰς ψέλλισιν τοῦ ἐξορκισμοῦ καὶ προσβλέπουσα τὸν οὐρανόν. Ὁ ἥλιος μόλις πρὸ μικροῦ ἔδυσε καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπέστειλεν ὅλος, ἐλεύθερος συννέφου, καταγάλανος ὑπὸ τῆς ἀνταυγείας· μόλις ποῦ καὶ ποῦ ἐν τῷ ἀργυρῷ ἡμίφωτι ἀνεφαίνοντο ἀστέρες τινὲς εὐάριθμοι, μὲ λευκὸν ὑποτρέμον φῶς ἀκόμη ἐκ τῆς ἀτελοῦς τοῦ ἡλίου ἀφανείας. Ἡ μάγισσα ἀνηρεύνησεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τὸ στερέωμα, σοβαρὰ καὶ ἐμφροντισ ὡς Χαλδαῖος, θέλων νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὰ μυστήρια τῆς φύσεως. Αἰφνης ἡ ὄψις της ἠθρίασεν εὐαρέστως καὶ τὸ βλέμμα της προσηλώθη ἀπενεὺς εἰς τὸν πολικὸν ἀστέρα, τὸν ἀστέρα τοῦτον τῶν ναυτιλλομένων καὶ τῶν μαγισσῶν.

— Τ' ἄστρι τῆς Κλαδευτήρας κι' ὁ γιός μ' ὁ γιόκας μου νὰ παρουν τὴν ἄφτρα τὴν ἀρχόντισσα· ἐψιθύρισε χαμηλῇ τῇ φωνῇ.